

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 30 vinarjev, sredni 1-20 K, poslano, pesmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Sódna ulica 6.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.
Petkova številka mesečno 1 K, četrletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Vabijo nas...

Evropa je Rusijo že zdavnaj pokopala, ali je pa vsaj mislila, da ji je treba dati samo še majhno broc in velikanska ruska državna stavba se bo sesula. Anglija si je domišljala, da je že dosegla svoj cilj, t. j. odstranitev Rusije iz svetovnega pozorišča, Francija si je pa celo že poiskala novega zaveznika, namesto nekdanjega ruskega, v novi državi na vzhodu, Poljski.

Zadovoljni so bili s takim izidom oni mogočniki na zapadu Evrope, ki so mislili, da bodo sedaj po zmagi nad Nemčijo in po propadu Rusije uravnavali ne samo Evropo, temveč ves svet po svojih željah in koristih. Pravice, seveda, v tem svojem uravnavanju niso poznali, pred očmi so imeli samo svoje koristi, katerim naj bi služili drugi narodi, ki naj bi garali in se trudili zato, da bi se Angležem, Francozom in Italijanom dobro godilo.

Suženstvo v novi obliki so hoteli vpeljati zapadno-evropski naduti mogočniki, ki so ves čas vojne svečano zatrjevali, da se bojujejo za pravice malih in zatiranih.

S posebno silo so se vrgli mogočniki na Slovanstvo, v prvi vrsti na Jugoslavijo, ki ji hočejo odtrgati lepe, velike dele njenega ozemlja in čisto pravilno in pravično je, da prihaja tudi maščevanje od slovanske strani. In maščevalec se je našel v oni veliki slovanski Rusiji, ki so jo smatrali mogočniki že za mrtveca in jih je skrbelo samo še to, kako bi si med sabo razdelili dedščino...

Za popolno uničenje Rusije je bil potreben — po mnenju mogočnikov — samo še majhen sun in in ta sunek naj bi izvršila slovanska Poljska, ker „plemenite“ francoske, angleške in italijanske krvi je škoda za tako reč, dobro bi pa bilo, da se preljuje še nekaj slovanske — ruske in poljske — krvi, da bi „plemeniti“ mogočniki še brezskrbnejše spali na razvalinah izkrvavljenega Slovanstva.

Na Poljskem so našli mogočniki poslušna ušesa plemstva, ki se je dalo hitro zazibati v sladke sanje o veliki Poljski od Baltiškega do Črnega morja, v kateri veliki Poljski bi plemstvo lahko dalje zatiralo poljsko in rusko ljudstvo, ki bi za plemiče obdelovalo polja, da bi se mogli ti lepo zabavati po Parizu, Londonu in raznih letoviščih. To plemstvo, ki je vodilo poljsko državo, se je dalo premetiti in je šlo po kostanj v žerjavico — za zapadno-evropske mogočnike, ali zgodil se je čudež: slovansko ljudstvo je spregledalo v Rusiji in na Poljskem in kakor se je v Rusiji vse strnilo v goste vrste, in se brani pred napadom zapadno-evropskega imperikalizma, katerega orodje je bila poljska vlada, spregledalo je pa tudi poljsko ljudstvo in uvidelo, da se vojna ne vodi v njegovo korist in šlo je v boj brez vsakega navdušenja, brez volje...

Prišli so težki časi za poljsko vlado. Rusi so vedno bolj prodirali, poljska armada se je vedno hitreje umikala in varšavska vlada se je obrnila v Pariz in London z nujno prošnjo za pomoč. Navadni poljski plemiči so pač pričakovali, da jih bodo oni, ki so jih na vojno nahujkali, tudi podpirali v vojni z vsvojo močjo — pa so se temeljito zmotili, ker niti v Parizu, niti v Londonu Poljaki niso dobili drugega odgovora kot svet, da nemudoma sklenejo z Rusijo mir. Obenem se je Anglija ponudila za posredovalko in je res stopila v stik z rusko vlado, ker je bila trdno prepričana, da bo njena beseda kaj zalegla.

Pa je prišel iz Moskve odgovor, ki ga mogočniki gotovo niso pričakovali: Rusija je pripravljena skleniti s Poljsko premirje in se pogajati z njo glede sklepanja miru, ali Poljska mora sama in naravnost, brez posredovalcev, storiti Rusiji primerne predloge, ker Rusija hoče skleniti mir s poljskim narodom in tak mir, ki bi bil koristen ruskem in poljskemu narodu, ne pa evropskim mogočnikom...

In ker so mogočniki — kakor se vidi — brez moči, da bi uveljavili svojo voljo, se je zgodilo po volji ruske vlade: Poljaki so se obrnili na Ruse in upati je, da bo med obema slovanskima narodoma v kratkem sklenjen mir, koristen za obe državi.

To pomeni popola polon politike mogočnikov in ker se Rusija še ne ustavlja, temveč hoče dobiti nazaj še Besarabijo, ki so jim jo ugrabili Rumuni, je zmeda v Parizu in Londonu popolna. Sedaj iščejo nove države, ki bi bile pripravljene iti za njih po kostanj v rusko žerjavico in diplomatske niti mogočnikov so se začele ovijati — okoli naše države, ki naj bi Rumuniji pomagala obdržati Besarabijo in pognati Ruse čez Dnjester. Seveda, Jugoslavija, ta mlada, krepka država s svojo dobro, hrabro armado, bi se dala lepo porabiti za cilje mogočnikov in francoski poslanik v Beogradu je pridno na delu, da bi kaj dosegel in javlja se celo, da pride rumunski kralj v Beograd, da bi se le kako skovala jugoslovansko-rumunska zveza proti Rusiji — za koristi onih mogočnikov, ki so izročili stotisoče našega naroda Italijanom in bi najrajše videli, da izgubimo tudi še Koroško na korist Nemcev.

Tu se bodo pa mogočniki temeljito zmotili, ker Jugoslavlani proti Rusiji kratkomalo ne gremo, ker Rusija nam čisto ničesar ne dolguje, pač pa mi njej zelo veliko in proti Rusiji ne gremo tudi zato, ker nimamo tam ničesar iskati, ker Rusija ne ogroža naše neodvisnosti, pač pa našo neodvisnost ogrožajo evropski mogočniki! Mi smatramo za razžalitev že samo poskus mogočnikov nahujskati nas proti Rusiji, ko nam ti mogočniki stavljajo ravno sedaj take in tolike ovire na naši severni meji, za italijanska divjaštva nad našim narodom v zasedenem ozemlju se pa niti ne zmenijo.

In tudi v slučaju, da se vse te krivice odpravijo — z Rusijo se Jugoslavlani ne bodo vojskovali za koristi evropskih mogočnikov, ker nismo ustvarili našo krepko armado zato, da ona preliva slovansko kri, temveč zato, da ona brani in štiti našo svobodo in neodvisnost, ki je ne ogroža Rusija, pač pa ji preti nevarnost z zapada in zato bodo samo proti zapadu obrnjeni naši bajoneti in cevi naših topov.

Le naj nas vabijo — njihov trud je zastoj!

Kdo je kriv?

Bratomorni boj je tu. Imamo ga, dasi nam Italijan preži pred durmi. Kdo je kriv?

Odgovor je lahek: SLS je vrgla med pomirjene Slovence baklo nemira in borbe.

Že pred prevratom so premnogi klerikalni veljaki s težavo gledali, kako vesel je narod sloge. Seveda, saj zanje v tem slučaju ni prostora več, ker le od združbe žive.

Najprej so začetkom l. 1919 na tihem začeli z intrigo. Ko pa so mnogi niso odzvali zlasti med duhovščino, tedaj je nastopil ljubljanski škof

Jeglič. Sklical je 23. aprila 1919 v Ljubljano vse dekane ter jim dal službeni ukaz, da morajo zasejati neslogo. Kakor je sam dal tiskati v 5. številki „Ljubljanskega škofijskega lista“, je na koncu tega zborovanja rekel škof, da nalaga vsem duhovnom sledeče:

„V vsaki župniji naj se ustanovi politično društvo za našo kmetovalco, namreč „Kmečka zveza“, kakor jo širi naša VLS... V naši škofiji še niso vsi gospodje za to prepotrebno delo zavzeti... Skličite shode, povabite dobre priznane govornike in zasnujte zveze povsod, kjer je še ni! Tako si bomo ustvarili mogočno četo, ki bo nastopila zavedno in zmagovalno ob času volitev ali pa ob času kakih važnih zborniških razprav ter boriteljem za krščansko resnico in pravico in npravnost dala zaželjene in zanesljive zaslombe.“

Kdor ta ukaz, ki bi škof rad utajil, prečita, temu mora biti jasno, kdo je oče bratomornega boja. Ko je še vse mirovalo, že je škof grajal svoje podložnike, zakaj ne mečejo bombe nesloge v mirne naše vasice. Seveda duhovnikom treba volilcev. In ta „četa“ naj bodo naši kmeti. Somišljeniki, odpirajte oči slepcem, da ne zapadejo pritisku in da ne postanejo tista volilna živinica, ki jo vabi klerikalizem za priprego!

Interpelacija

posl. Adolfa Ribnikarja na gosp. ministra notranjih del Ljubo Davidovića radi konfiskacijske prakse v Sloveniji.

V Ljubljani izhajajoči list „Domovina“ je prinesel v št. 74 dne 7. julija 1920 članek „Brejčev govor in klerikalni program“, ki ga prilagamo tej interpelaciji in ki se glasi:

Deželnega predsednika drja. Brejca pozna ves jugoslovanski svet kot zagrizenega klerikalnega separatista. On je bil tisti, ki je v novembru 1918. kot član takratne Narodne vlade svaril, da naj se ne prenačimo z ujedinenjem, on je kot poverjenik za notranje zadeve izjavil, da smatra našo državno in narodno jedinstvo zgolj za taktično formulo, on je v odsotnosti drja. Korošca pohitel na predvečer 1. decembra 1918. v Beograd ter tamkaj v delegaciji Narodnega Veča, ki je sestavljala historično adresu na prestolonaslednika Aleksandra, z vsemi silami zadrževal razpravo ter odkrito nastopal kot zastopnik struje, ki se je branila, da se naša država od vsega početka postavi na trdni temelj edinstvi in pod trajno vodstvo narodne dinastije Karagorgjevičev.

Po 1. decembru 1918. se gospod Breje ni več tako javno in odkrito izpostavljal — klerikalci so vedno oportunisti in če jim kaže, bodo jutri propovedovali „katoliški komunizem“, kakor so večraj branili in vzdrževali režim „svetega reda in miru“ — ali od časa do časa se je le izdal: kjerkoli je mogel ščititi ljudi, ki so pridigali sovražstvo proti Srbom, proti dinastiji, je to storil in pod njegovim pokroviteljstvom izhajajoči „Domoljub“, v katerem se v mnogo večji meri izraža pravo naziranje klerikalne stranke, nego v oprenejšem „Slovencu“, ki ga čitajo tudi v Beogradu, nam vedno iznova dokazuje, kako ledeno-hladna je stranka drja. Brejca napram velikim nacijsko-nalnim vprasanjem. Primerjajmo ognjevitve besede Brejčeve zdravice na slavnostnem banketu v soboto 27. junija, v katerih pravi, da so s prihodom kraljeviča Aleksandra izpolnjene sanje klerikalne stranke (Breje se je ponašal povsem kot eksponent katoliške i. e. klerikalne stranke), v „Domoljubu“, ki je izšel na predvečer regentovega obiska, pa ni črnil o prihodu jugoslovan-

skega vladarja niti besedice! To dejstvo bolj karakteristično označuje klerikalce nego cele bukve.

Gospod Breje bi se bil izneveril svoji preteklosti, ako bi bil v svojem govoru dal popolnega izraza temu, kar ljudstvo danes čuti, za kar je manifestiralo v slavnostnih dnevi in izjavljalo svojo srčno zahvalo vladarju-osvoboditelju. Nismo se zatorej čudili, ko smo čitali, da se je predstavil prestolonasledniku kot reprezentant nekakega posebnega „katoliškega slovenskega naroda“ in je torej v dnevi triumfirajočo jugoslovanske misli, ki ne pozna razlike vere in plemena, ki ne priznava ne Srbu, ne Hrvat, ne Slovencu posebnih pravic, ostal tisti „stari Kranjec“, ki meni, da smo v jugoslovanski državi Slovenci nekaj drugega nego so Hrvati in ti zopet nekaj drugega nego Srbi. To je stari klerikalni program, ki se ga SLS krčevito drži, ker — priznajmo — le v tem programu je spas klerikalizma. „Vsi Slovenci pod Koroščevo in Brejčovo kapo“ — za tem ciljem moreš stremeti le, če jih oddvojiš od ostalega naroda. Za to ceno so klerikalci monarhisti, akceptirajo jugoslovansko državo in so pripravljeni, se pustiti odlikovati celo z redi pravoslavnih svetnikov. V svojem govoru je torej dr. Breje zopet nekoliko odmaknil pokrov na klerikalnem loncu, kjer se kuha vražje zelišče separatizma, medsebojnega nezaupanja, omalovaževanja naših velikih narodnih interesov, bojzani pred svobodnim razmahom Jugoslavije, ta strup raznašajo razni temni elementi skrivaj med onim delom našega ljudstva, ki še ni sprevidel, da je klerikalizem najjačji sovražnik naše narodne in državne konsolidacije.

Kakor je govor dr. Brejea dokument klerikalne hinavščine, tako je tudi donesek k spoznanju klerikalnega „narodnega“ programa, ki odklanja ujedinjeno, svobodno jugoslovansko nacijo, ker hoče posebni, od klerikalizma obvladani slovenski narod.

Ta članek ni zaplenilo kr. državno pravdnitvo, pač pa je smatrala tamošnja vlada za potrebno, da ga zapleni, četudi za to ni bilo niti najmanjše zakonske utemeljitve, niti potrebe. Doktor Breje in njegov poverjenik za notranje posle v Ljubljani stojita očigledno na stališču, da smejo z vladnega mesta na nečuden način varovati svoje strankarske in osebne interese, pa naj pri tem tudi gazijo zakone in svobodo tiska.

Vprašam gospoda ministra:

I. Ali je znano gospodu ministru, na kako brezvesten način uporabljata predsednik Breje in poverjenik Remec vladno moč v svoje strankarske namene?

II. Ali mu je znano, da vlada v Sloveniji vladna cenzura, ki ponižuje temelje tiskovne svobode in to brez vseh razlogov?

III. Ali hoče gospod minister poklicati podrejene mu organe v ljubljanski vladi na odgovor in jim dati naročilo, s kojim se bo preprečila nadaljnja zloupotreba cenzure?

IV. Na kak način hoče kr. vlada povrniti troške, ki jih je pokrajinska vlada v Ljubljani provzročila „Domovini“ z neopravičeno konfiskacijo.

Adolf Ribnikar, narodni poslanec.

Kupčija s solitrom in Jugoslovani.

Brezdvomno je soliter ali salpeter za naše poljedelstvo velike važnosti. Brez solitra bila bi naša poljedelska produkcija slabša in nezadostna. Veliko vlogo igra v svetovni trgovini in v svetovnem poljedelstvu baš soliter iz republike Chile v južni Ameriki.

Ta čilski soliter je bil že pred svetovno vojno važno izvozno blago za Evropo. V nizozemskem Amsterdamu je središče in takorekoč borzni barometer za trgovino s solitrom, od koder se vse evropske države preskrbujejo s tem blagom. Resnica je, da je Nemčija pred svetovno vojno sama uvažala skoraj tretjino soliterske produkcije iz Chile. Tudi v Nemčiji je bila produkcija umetnih, posebno dušičnih gnojil zelo razvita. Tekom svetovne vojne, ko Nemčija vsled vojnih razmer in ker jej zaradi pomorske vojne ni bilo več mogoče uvažati soliter iz južne Amerike, ni mogla več industrialno izdelovati chilskega solitra, vrgla se je z vso silo na kemično produkcijo umetnega gnojila iz zračnega dušika in tako ustvarila novo industrijo, ki je služila tako poljedelstvu kakor tudi vojnim namenom. Ta industrija se je v Nemčiji mogočno razvila in vprašanje je, da-li bo čilski soliter za Nemčijo v bodoče še tako potreben, kakor je bil potreben pred vojno.

Soliter je industrijski in trgovinski monopol republike Chile. A ker v temu monopolu igrajo

važno ekonomsko vlogo baš naši dalmatinski Hrvati, ki se nahajajo v Tocopilli, Autofagasti, Iquique in v Taltalu že dolga desetletja, zdi se nam umestno, da na to važno narodno-gospodarsko okolnost posebej opozarjamo in naglašamo, ker je ta stvar za splošno naše narodno gospodarstvo velike važnosti. Čilski soliter je lep del naše industrije in trgovine v republiki Chile in zaradi tega važen faktor za naše poljedelstvo.

Res je, da je Nemčija kot močna industrijska država razven chilskega solitra morala uvažati iz inozemstva tudi druge sirovine n. pr. volno, pavolo, kavčuk, les, sirovo svilo, bakar, kože itd. To je dokaz, da je tudi Nemčija v veliki meri odvisna od drugih dežel. Mi Jugoslovani, oziroma naša država, smo v tem oziru srečnejši kakor Nemčija in srečnejši kakor mnoge druge evropske države. Mi imamo volne, lesa, kožo, sirove svile, železa, bakra, premoga; imamo marsikaj, treba je le, da kolikor mogoče izkoristimo vse ono blago, ki ga imamo na zemlji in pod zemljo. A solitra nimamo. Tega pa nujno rabimo za naše poljedelstvo. Od leta do leta bomo morali pomnoževati našo poljedelsko produkcijo in krečiti z njo naš gospodarski in s tem tudi naš politični položaj. Zato nam je soliter iz Chile neobhodno potreben. Dolžnost vladnih organov je, da se naš narod, da se jedro naših poljedelcev praktičnim putem in s poučnimi predavanji vedno in vedno zopet opozarja na korist uporabe chilskega solitra v našem narodnem poljedelskem gospodarstvu. V Sloveniji se je v tem oziru že mnogo storilo, zlasti v Srbiji in Macedoniji pa čaka poklicane taktorje v tem oziru še mnogo dela.

A še ena stvar je, ki je glede chilskega solitra velike važnosti tako za industrijo, kakor za trgovino s solitrom. To je kalkil, na katerega bi nikakor ne smeli pozabiti. V republiki Chile so zlasti naši rojaki, ki imajo tamkaj v rokah produkcijo solitra in njega izvoz iz Chile v Evropo. To dejstvo je največje važnosti. Namesto da gre vsa produkcija chilskega solitra iz republike Chile v angleška, francoska, nizozemska in nemška pristanišča, skušajmo obrniti njegov izvoz v naša pomorska pristanišča — v Split, Gruž in zlasti na Reko, ki bo itak kmalu naša.

Treba je torej, da dogovorno z našimi proizvajalci solitra v republiki Chile monopoliziramo kolikor mogoče trgovino s solitrom in jo osredotočimo v naše roke. Zakaj bi kupovali soliter šele iz tujih rok. Mogli bi se na ta način mnogo ceneje preskrbeti s solitrom za naše poljske potrebe. Ob enem pa bi mi mogli biti oni, ki bomo soliter dobavljali in prodajali drugim. Treba je organizacije. Naši rojaki v Chile in naši veliki trgovci pa naj posvetijo tej zadevi potrebno pozornost.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Kaj vse je mogoče v naši ožji domovini Slovenije, nam jasno priča popolnoma nemška agitacijska izzivalna prireditel socialnih demokratov v povsem kmetski občini Gornja Bistrica. Delavsko pevsko društvo „Frohsinn“ iz Maribora je priredilo, nevedno s kakšnim dovoljenjem, koncert v gostilni Anne Werhovescheg s popolnoma nemškim sporedom, prepevalo do ranega jutra razne protidržavne in protinarodne pesmi ter se izzivalno in bahato obnašalo proti narodno mislečemu občinstvu, posebno pa še proti našim vojakom in vojski. Veselja je drhtelo srce raznim nemškutarjem, da so zopet enkrat svobodno čuli že toliko poželjeno nemško pesem, da dajo zopet enkrat duška svojim nemškim čustvom. Vsa boljša nemškutarjska inteligenca se skriva danes pod rdečo zastavo socialne demokracije, ker edino pod njeno zastavo pričakujejo čimprej državne preobrate, da se jim tako izpolni skrita želja, združiti se zopet z lačnim Dunajem in pogaziti našo težko priborjeno svobodo. Gospod okrajni glavar mariborski! Ali za te gospode nemškutarje, ki imajo v naši državi samo svoj nikdar nasičen želodec — dočim so njihove misli, želje in srca vedno v Nemški Avstriji, ni bilo „črnih koz“, da bi se jim taka protidržavna in protinarodna prireditev zabranila in prepovedala. Seveda popolnoma nekaj drugega je, ako namerava prirediti pošena, trdno državna kmetskopolitična organizacija, „Samostojna kmetijska stranka“, kako zborovanje, na katerem hoče zasejati in utrditi pravi slovenski državni duh in posebno med našim kmetskim ljudstvom vzbuditi in utrditi pravi čut in ljubezen do naše velike domovine. Toda pri prireditvah SKS. ni v nevarnosti naš jezik slovenski, ne obstoj naše države, ampak v nevarnosti je zgrešena in zapeljana klerikalna SLS. in

z njo umetno ustvarjena „Kmetška zveza“. Kdor je proti „Kmetški zvezi“, ta je tudi proti državi. Žalostno, toda resnično! Kakšna je njih politika, se jasno vidi, da v Slovenski Bistrici ni bilo „črnih koz“, ko je imela „Kmetška zveza“ svoj „kislil zbor“; ni bilo „črnih koz“ ne v šoli ne v cerkvi. Bile so pa „črne koze“, ko bi se imel vršiti tabor naše stranke. In zopet ni bilo „črnih koz“, ko je nemško protidržavno društvo „Frohsinn“ priredilo svojo slavnost v svoje nemške agitacijske namene. Tako je gospodje prijatelji kmeta! Ako vam je kaj za dobrobit države in našega državo-tvornega kmetškega ljudstva, potem ga pustite, uaj si samo samostojno uredi svoje politično stališče v državi, ker le potem, ako pride kmet v državi do veljave, katera mu gre, bode redno plačeval od države naložene mu davke in druga državna bremena, bo zadovoljen v svojem poklicu in finančno trden. Z njim bo trdna in srečna tudi naša velika država Jugoslavija. Po njih delih jih bomo spoznali. — Morostar.

Gospodarstvo.

g. Zakaj so demokrati proti „Središnji zadugi“. Klerikalci in srbski radikali se v nemajo za to, da se ves izvoz živil izroči „Središnji zadugi“. Ta zaduga ni nič drugega, kakor ena izmed central bivše Avstrije; dozdevno imajo besedo vsi člani, v resnici pa le par oseb, ki so se vsedle h koritu. Tako je tudi pri „Središnji zadugi“. Znani ptički iz radikalne stranke so se že vsedli v to „zadrugo“, ki v resnici ni zaduga, ampak delniška družba. Že kupujejo za njo poslednjem receptu: kmetu 3 krome, svojemu pristašu-agentu 5 kron za kilogram koruze. Zato so zagnali srbski kmetje velik krik zoper „Središnjo zadrugo“, ki je samo preskrbovalnica za radikalne agente in naj napolni volilni fond radikalcem, nekaj zrna pa naj tudi pobere SLS. „Središnja zaduga“ je že prve dni obstoja bila središče korupcije. Zato se bori proti njej vsa pošena javnost, na čelu ji Demokratska zajednica.

g. Nacionalizovanje Kreditnega zavoda, po družnice v Ljubljani se bo od sodelovanju Jadranske banke in centrale Kreditnega zavoda na Dunaju v najkrajšem času izvršilo. Podružnica se pretvori v posebno banko z glavnico 20 milijonov kron.

g. Žigosanje vojnega posojila. V zmislu predpisa mirovne pogodbe, ki je dne 16. julija stopila v veljavo, se bodo žigosale vse obveznice vojnega posojila, ki se nahajajo na ozemlju naše države in se potem potegnejo iz prometa. Rok žigosanja bo prav kratek in bo trajal samo do 16. septembra t. l. Dotična naredba izide v kratkem.

g. Železniška zveza Črne gore s Srbijo. Te dni je odpotovala iz Beograda v Užice komisija ameriških inženjerjev. Ta komisija bo proučevala teren Višegrad-Niksić, na katerem se zgradi železniška proga, ki bo vezala Črno goro s srbsko železnico.

g. Izvoz tuje valute. Finančno ministrstvo je prepovedalo izvoz naslednjih valut iz naše države: nemških mark, češkoslovaških kron in rumunskih lejev. Vsakogar, ki bi se ga zalotilo, da prenaša količino nad 2000, bi se smatralo za tihotapca ter bi se mu denar zaplenil.

g. Trboveljska premogokopna družba. Kakor se poroča, bo trboveljska premogokopna družba svoj sedež v najkrajšem času prelozila iz Dunja v Ljubljano. Družba namerava premogovnika v Hudi jami in Rajhenburgu preurediti za veliko obratovanje. V Hudi jami se že desetletja ne dela več, ker je baje voznja premoga na železniško postajo Laško predraga. Sedaj namerava družba zgraditi posebno železnico od Hude jame do Laškega. Stroške pa hoče pokriti z ogromnim podražanjem premoga, kar vzbuja v krogih konzumentov opravičeno nevoljo.

g. Pletarski tečaji za Slovenijo. Bivši popotni pletarski tečaji za Kranjsko, ki so med vojno prenehali, se upostavljajo pod imenom „Popotni pletarski tečaji za Slovenijo“, in sicer z dnem 1. septembra 1920., s sedežem v Ljubljani. Tečaji so, kakor ves pletarski pouk v Sloveniji sploh, pod vrhovnim vodstvom ravnateljstva državne obrtne šole.

g. Trgovska visoka šola v Zagrebu. Podpisana je bila te dni naredba, da se na zagrebškem vsenčilišču otvori fakulteta za trgovino in obrt. Redni slušatelji morejo biti samo absolvirani gimnazijci in trgovski akademiki z maturo. Predavanja trajajo šest semestrov.

g. Izvoz lesa. Za izvoz lesa in lesnega materiala je določila komisija naslednje cene: Za Nem-

čijo rezan, otesan les 1000 mark, okrogel les 600 mark; za Italijo: rezan in otesan les 300 lir, za Švico 90 švicarskih frankov, za Francijo 240 frankov, za Nizozemsko 45 goldinarjev. Izvozna taksa za otesan les znaša 25 %, za okrogel les 35 %. Drva za Avstrijo in Madžarsko se prodajajo po 28.000 češkoslovaških kron za 10.000 kilogramov, a mehka drva po 26.000 češkoslovaških kron. Za izvoz se plača taksa 35 %.

g. Za povzdigo sladkorne industrije je poljedelsko ministrstvo dalo kredit v znesku 20 milijonov dinarjev, ki naj se razdele med tovarne sladkorja v kraljevini, tudi med one, ki se nabavljajo še pod sekvestrom, da bi produkcijo sladkorja kar najbolj dvignila in da bi se kolikor mogoče doma preskrbeli s sladkorjem. Te kredite bodo sladkorne porabile v prvi vrsti za odkup sladkorne pese. Na ta način se misli doseči, da bo cena sladkorja padla že to jesen na 6 do 8 dinarjev. — Stanje poseva sladkorne pese je letos jako ugodno, že sedaj ima pesa 12 do 14 odstotkov sladkorja. Ako bo trajalo lepo vreme, bomo imeli sladkorno peso s 17 odstotki sladkorja, kar bo tudi jako ugodno delovalo na cene sladkorja!

Drobno delo za napredek.

Naši ljudje od stranke mnogo zahtevajo. Zlasti zahtevajo, da jim mora vse možno doseči. Čudijo se, če ni uspehov. Krivdo pripisujejo voditeljem, bruna v lastnem očesu pa ne vidijo.

Vprašaj vsak svojo vest: *Kaj sem danes storil za okrepitev napredne misli?* Odgovor bo mnogokrat ali raje recemo: *večinoma za dotičnika prav žalosten.* Kajti on ni storil nič ne za našo politično, ne za izobraževalno, ne za gospodarsko organizacijo pa tudi za naš tisk in mignil z mezincom.

Vsa politika je le vprašanje moči. Kdor bo delal, bo močan. Delati pa morajo vsi. Vsak v svojem delokrogu. Tudi ženske. Mi imamo obilo vrlih somišljenic. Ako bi šle s polo od hiše do hiše in pobrale po 36 K letne naročnine za „Domovino“, že bi bil en korak storjen, da pride luč napredka v vas.

Ne držite križem rok, da Vas ne zaloti sovražnik!

Politični pregled.

Ker se je avstrijska vlada obvezala, da se bo vršil na proggi Maribor-Ljutomer, v kolikor ona teče po avstrijskem ozemlju, naš tranzitni promet svobodno in neovirano, so

naše oblastt zapustile Radgono

in sedaj je tam meja med Jugoslavijo in Avstrijo reka Mura. To se je zgodilo večeraj okoli pol dneva in eno uro za tem je prišlo v Radgono avstrijsko orožništvo. Kakor koli smo bili na to pripravljeni, ker je Radgono mirovna pogodba prisodila Avstriji, nas je ta vest vendar močno pretresla, saj ima Radgono svojo staro slovensko zgodovino in njeno prebivalstvo je po veliki večini slovenskega porekla in razen tega smo morali odstopiti Avstriji tudi pet slovenskih vasi na levem bregu Mure, dobili smo pa v zameno sedem nemških vasi na desnem bregu Mure, takozvano apaško kotlino. Vsekakor v vprašanju Radgone se nam je zgodila krivica, ki bi se pa še prenesla, ko bi to bila edina krivica, ki nam jo je storila mirovna konferenca v Parizu.

S tem, da so Avstrijci zapustili apaško kotlino, mi pa Radgono, vprašanje naše severne meje še ni rešeno, odprto ostane še

koroško vprašanje,

kjer se ima v oktobru vršiti ljudsko glasovanje in bi Nemci na vsak način radi dosegli, da se odpravi do plebiscita demarkacijska črta med našim in avstrijskim glasovalnim ozemljem. Antanta je v to nemško zahtevo privolila, naša vlada je pa proti temu vložila protest. Sedaj je antanta tudi ta naš protest zavrnila in morda v svoji domišljivosti celo pričakuje, da bomo mi sedaj res odpravili demarkacijsko črto in odprli na naše Koroško na stečaj vrata nemško-avstrijskim agitatorjem, tihotapcem in roparjem. Do tega pa ne pride, ker naša vlada v tem vprašanju ne more odnehati in tudi odnehati ne bo, posebno ker je ta zahteva silno razburila koroško ljudstvo, ki na številnih shodih odločno protestira proti opustitvi demarkacijske črte. Koroško ljudstvo že ve, zakaj je proti opustitvi demarkacijske črte in naša vlada bo s tem računala, ako bo to Nemcem in antanti prav ali ne.

Ministrska kriza še ni končana, ali vedno bolj se vidi, da je

krizo izzval g. Protić,

oKrošček zaveznik, ker samo ta dva moža sta imela nekak interes na krizi, nihče drugi in naravnost ostudno je, ko „Slovenec“ zvaljuje krivdo na demokrate. Minister prosvete g. Sv. Pribičević, eden najvplivnejših demokratičnih parlamentarcev izjavlja, da je še v seji ministrskega sveta odkrila, da nasprotuje temu, da bi se učiteljem izrekla pasivna volilna pravica in zato je smešno trditi, da so demokrati glasovali proti vladi in ji s tem hoteli dati nezaupnico. Sicer so pa glasovali z demokrate tudi mnogi radikali, ker pač nihče ni pričakoval, da bi vlada izvajala iz tega kake posledice. Da demokrati niso hoteli izzvati krize, se vidi še iz dejstva, da so ravno oni predlagali regentu, da poveri sestavo nove vlade, ki naj bi bila zopet koncentrična, dosedanjemu ministrskemu predsedniku dr. Vesniču. Najbrže se dr. Vesniču tudi posreči v par dnevih sestaviti koncentracijsko vlado.

Član naše mirovne delegacije, bivši tržaški državni poslanec dr. Rybarč je poslal vsem tržaškim listom pismo

o odnošajih med Slovenci in Italijani

v času vojne in čita Italijanom krepke levite. Ko je Italija napovedala Avstriji vojno, je hotela avstrijska vlada nahujskati tržaške Slovence proti Italijanom, pa tržaški Slovenci so bili poštene in so vzeli svoje italijanske someščane v zaščito, dr. Rybarč sam je zastopal mnoge Italijane pred sodišči — vse brezplačno in po polomu ni narodna straža v Trstu, ki je bila sestavljena iz samih Slovencev, nobenemu Italijanu nič žalega storila. Grdo so Italijani plačali Slovincem vse to in so uničili celo odvetniško pisarno dr. Rybarča, inamor so se za časa vojne zatekali toliki Italijani, ki so jih preganjale avstrijske oblasti in jim je dr. Rybarč rad pomagal, kolikor je le bilo v njegovi moči. To pismo dr. Rybarča je najtežja obtožba italijanskih divjaštev v Trstu, ampak Italijani so preveč podivjani, da bi si ta čitanja k sruu vzeli.

Bolgarija, ki je vendar slovanska država, četudi je na Slovanstvu veliko grešila, začenja vedno bolj uvidevati, da je njena rešitev edino

v zvezi z Jugoslavijo

in njeni državniki to odkrito izjavljajo. To pa zelo jezi Italijane, ki so upali, da dobijo v Bolgariji zanesljivega zaveznika proti nam in zato zahtevajo od Bolgarov, da se jasno izjavijo, ali so z njimi, ali z nami. Prepričani smo, da se bo našla prej ali slej podlaga na bratski sporazum med Jugoslavijo in Bolgarsko, vsekakor smo pa že tako daleč, da Bolgarska ne bo šla z Italijo proti nam.

Madžarji so kot izgubljeni in ne vedo kaj bi začeli v svojih majnih mejah. Zato so se ponudili antanti, da gredo s svojo armado

Poljakom na pomoč,

to se je pa zdelo celo antanti, ki je sicer radi Rusije v veliki zadregi, malo presmešno in je madžarsko ponudbo lepo odklonila, ker bi hoteli Madžarji s tem samo izsiliti spremembo mirovne pogodbe, ki je antanta noče menjati. Madžarji se bodo morali pač sprijazniti z novimi razmerami in se lepo udati v božjo voljo.

Francoska diplomacija poskuša pridobiti našo državo

za vojno proti Rusiji,

skupno z Rumunijo in v Beogradu so že bili razni sestanki, na katerih se je pa dalo francoskim in rumunskim diplomatom razumeti, da v Jugoslaviji ni nobenega razpoloženja za take avanture in morda bo francoska diplomacija te naše migljaje razumela in opustila vsako nadaljnjo mešetarnjenje v tem zmislu. Ako se bo pa še dalje skušalo mešetarniti, bo naš odgovor bolj jase, ker Jugoslavija ni zato na svetu, da bi se vojskovala proti slovanskim državam in koristi onih, ki nam ničesar dobrega niso storili.

Novosti.

Proti podraženju premoga! JDS priredi pojutrišnjem, t. j. v petek o pol 9. uri zvečer protištni shod radi nečuevenga podraženja premoga. Pozivljemo na ta važen shod vse somišljenike. Kje bo shod, se objavi v dnevnikih.

n. Iz zasedenega ozemlja. Lahi trdovratno tudi, da so Slovenci metali bombe iz Narodnega doma, potem šele da so Lahi Narodni dom za-

žgali. Laž pa ima kratke noge. Lahi so trdili, da je bil Narodni dom trdnjava, v kateri je bilo par sto oboroženih mož. Našli so le tri moške v hiši. Slugo „Posojilnice“ Straha so zaprli. Istotako tudi strojnika Krajgherja. A dokavov ni. Pač pa je dognano, da so Lahi streljali na Narodni dom iz vojašnice in železniškega ravnateljstva. Narodni dom se bo prav težko dal še zgraditi. Vse dvoje nadstropij bo treba čisto podreti.

n. Čukovski obisk na Bledu. Te dni imajo priti čuki na Bled. Naročili so si poseben vlak iz Maribora. Stroške vlaka bo večinoma plačal davkoplačevalec, t. j. kmet, meščan, delavec. Naročili so si vrhu tega še razsvetlavo na Bledu. Blejski mogoteci v občini in zdraviliški komisiji se seveda trudijo, da bo razsvetljava res izvedena. Za to, da bi bil Bled razsvetljen na predvečer rojstnega dne našega kralja Petra, ti ljudje niso nič storili. Zdaj pa mora za čuke vse funkcionirati. To je izzivanje, ki si ga ne vemo pustiti dopasti. Na Bledu se letos dela veliko, kar je namenjeno, da uniči ugled tega bisera. Zdraviliška komisija in občina se trudita, da odženeta iz Bleda zadnjega Jugoslavana in kristjana. Židi bodo razsvetlili čukom raje kakor kralju, to vemo. V tem oziru so klerikalcem sorodni. Vsaka stvar ima svoj konec in tudi naše potrpljenje.

n. V znamenju srednjeveškega nazadnjaštva. Osvoboditev slovanskih narodov iz več stoletnega suženjstva je imela, kakor znano, za posledico tudi močno gibanje med narodno katoliško duhovščino, ki je stremela pred vsem za tem, da se izsili uvedba slovanskega bogoslužja in tudi druge razne nujno potrebne reforme v katoliški cerkvi. Na Češkem sta se na čelo tega gibanja postavila, nekdanji poslanec v avstrijskem parlamentu, benediktinec pater Zahradnik, ki je postal po prevratu češkoslovaški železniški minister, pozneje pa predsednik češke reparacijske komisije na Dunaju in pa župnik dr. Farsky. Ta dva sta ustanovila narodno češko cerkev in dosegla s svojim propagandnim velikansko uspehe. Pridružila se je večina češkega narodnega svečeništva. V naši državi se je pojavilo reformistično gibanje zlasti na Hrvaškem in v Slavoniji. Vodi ga bivši saborski poslanec, župnik Stjepan Zagorac. Rimska klika seveda s silnim strahom opazuje to gibanje in nopenja vse sile, da bi ga zadušila že v kali. Pri nas se škofje za enkrat zadovoljujejo samo s suspendiranjem „nepokornih“ svečnikov, na Češkem pa nastopajo že ostreje. Kakor se poročá, je papež doktor Zahradnika in dr. Farskega prav po starem srednjeveškem običaju sedaj izobčil iz katoliške cerkve. Seveda je drugo vprašanje, ali se mu bo s tem posrečilo uničiti narodno cerkev na Češkem. Prepričani smo, da bo gibanje „Proč od Rima“ postalo sedaj še jačje.

n. Agrarni klub v Beogradu je sklenil in na vlado naslovil naslednjo resolucijo: 1.) Agrarni klub konstatira, da se naši najvažnejši pridelovalni panogi, t. j. kmetijstvu od strani države ne posveča niti najnujnejša pažnja zaradi česar v najbližji bodočnosti preti nevarnost, da se z zaustavljanjem njegovega progressa umrtvi celokupni naš razvoj. 2.) Ker je tudi v zemljedelstvu cena pridelkov osnova in najvažnejša pobuda za nadaljnje delo, smatra Agrarni klub v rešitvi izvoznega vprašanja in prodaje kmetijskih pridelkov najvažnejše mere za pospeševanje kmetijskega proizvodnje in zato zahteva svobodno, z nižim ovirano prodajo in izvoz kmetijskih pridelkov. 3.) Poleg cene vplivajo na izboljšanje in okrepitev proizvodnje še vrste raznih okolištin, na katere more ponajveč vplivati državna agrarna politika. — Agrarni klub zahteva zato od vlade: da se naše kmetijstvo v vsej njegovi obsežnosti temeljito prouči ter da se energično in takoj vse potrebno ukrene za okrepitev in pocenitev kmetijskega pridelovanja. — Tudi mi smo istega mnenja, se resoluciji pridružujemo in pozivljemo vlado, da vse potrebno stori in čim najbolj podpre in pospeši kmetijsko pridelovanje, ki je v naši državi prvi in najglavnejši vir vsega.

n. Talec so zopet uvedli v Trstu. Gg. dr. Slavik, Agneleta, Martelane (Barkovlje) in Šporn so dobili od laške uprave dopis, da so Lahi izvedeli „da se pripravljajo vsled agitacije tržaških Slovencev“ nemiri po deželi, vsled tega, da se jih opozarja, da bodo v tem slučaju takoj aretirani in so odgovorni za vse dogodke. Lah je pač lopov. Še večji kot Nemeč. Ura plačila pride, to prisega vsak, ki v gnevu čuje o teh divjaštvih.

n. Brošurica „Dokumenti Koroščeve stranke iz leta 1914.“ zelo ugaja preprostim ljudem, ki znajo misliti. Nekateri naši zaupniki po deželi jo naročajo v večji množini. Ljudje se kar stepo

zanjo. Pozivljamo tudi one organizacije JDS., ki si do sedaj še niso nabavile omenjene brošure, da to takoj store, kajti zaloga gre h koncu. Naznajte nam torej po dopisnici, koliko izvodov te dragocene agitačne knjižice vam smemo poslati.

n. Italijanski vohuni. Kakor smo že poročali, sta nedavno padla z italijanskim aeroplanom v Slavoniji dva italijanska častnika, ki sta izjavila na prvem zaslišanju, da sta se izgubila slučajno in zašla na jugoslovansko ozemlje. Ali sedaj je armijsko sodišče v Zagrebu, ki vodi preiskavo, dognalo, da sta oba častnika iz D' Annunzijeve legije na Reki in njegova vohuna. Povedala sta tudi napačna imena, sedaj so pri njih našli skrite častniške legitimacije na imeni kapetan Rafaello Bianchi in Michele Tanfarelle. Legitimacije jima je izdala D' Annunzijeva „zrakoplovna komanda mesta Reke“. Eden teh vohunov pa vrhutega ni niti Italijan, ampak iz okolice Reke, ki je stopil v službo sovražniku svojega naroda. V ti smeri se sedaj vodi v Zagrebu obširna preiskava.

n. Napadi na smodnišnice v Italiji. Kake so razmere danes v Italiji, so najbolji dokaz poročila o poizkušanih napadih na smodnišnice in skladišča streljiva v Italiji. V enem samem dnevu imajo italijanski listi poročila o sledečih napadih: V noči od 22. na 23. julija so neznani ljudje, oboroženi s puškami in ročnimi bombami, napadli veliko skladišče municije pri Neapolju. Skladišče je branila cela stotinja bersaglieroev in komaj so zavrtili napadalce. Sredi najhujše borbe je eksplodirala zažigalna bomba, katera ni padla v skladišče, ampak v bližini, ker sicer bi šlo celo skladišče v zrak. O napadalcih ni nobenega sledu. — Isto noč in na enak način je bil izvršen napad na smodnišnico pri Mantovi, ter je borba med stražo in napadalec trajala vso noč in prenehala šele, ko je prišel na lice mesta oklopni avtomobil. Tudi tu o napadalcih ni sledu. — V smodnišnici v Viareggiu je vrgel nepoznanec bombo proti skladišču topniške municije, ki pa je eksplodirala v skladovnici drv. — V Piacenzi se je vnelo skladišče smodnika, a so še pravočasno preprečili večjo nesrečo.

n. Dijaki rekruti, ki še niso vložili prošnje, da se jim odloži vojaška služba v kadru do končanih študij, naj to nemudoma store in predpisane prošnje vložijo na pristojni pukovski okružni komandi, ker bodo sicer brezizjemno vpoklicani na vojaško službo z regruti v avgustu.

n. Znižanje cen v beogradskih hotelih. Med beogradsko občino in društvom beogradskih hotelirjev se je dosegel sporazum, po katerem se znižajo cene za sobe in hrano v hotelih. Hoteli in restavracije bodo razdeljeni v tri razrede, a sporazumno določene cene bodo obvezne za vse gostilničarje.

n. Poštne nakaznice se s 1. avgustom podraže od 10 do 20 vinarjev komad.

n. Prenos kosti sarajevskih mučnikov. Zagrebški „Hrvat“ je poročal v svoji 127. številki: „Pri prenosu kosti sarajevskih atentatorjev je prišlo do senzacionalnega škandala na Dunaju, kjer so zaradi carinske kontrole odprli zaboj s krstami. Pri tem so našli v enem zaboju večji kvantum saharina, ki je bil seveda zaplenjen? — Z ozirom na to neresnično vest, sta priobčila dr. Laza Popović in Dušan M. Bogunović v „Riječi“ naslednjo izjavo: „Osebo sva bila navzoča pri prenosu kosti iz Terezina na Češkem do Zagreba. — Krste — šest po številu, v katerih so bile kosti mučnikov — so bile na terezinskem pokopališču svečano razstavljene ter potem pre-

peljane na kolodvor v poseben vagon, ki ni bil na vsej poti preko Češke, Avstrije in Jugoslavije nikjer niti odprt, niti pregledan. Sicer pa sokolski vlak ni šel preko Dunaja, marveč preko Linea. Toliko v pojasnilo, ker se je sokolstvo z ravno istim vlakom vračalo v domovino s praškega zleta in preneslo kosti mučnikov.“

n. Jugoslovanski legijonarji - dobrovoljci bodo imeli meseca septembra svoje zborovanje v Ljubljani.

n. Krvnik srbskih kmetov. Dne 21. t. m. se je pričela v Sarajevu zanimiva razprava proti sodnemu svetniku Mateju Boškiću, ki je dal početkom vojne brez vsakega vzroka ustreliti 71 pravoslavni kmetov v Bosni, med njimi več, ki niso bili še 20 let stari, in se torej po zakonu ne bi smela izvršiti nad njimi smrtna obsodba. Le enemu izmed nesrečnežev se je posrečilo pravočasno pobegniti v Črno goro, in sicer Juriju Kunareu, ki je sedaj glavna priča v procesu.

n. Tolovajske tolpe kralja Nikite, plačane večinoma od Italijanov, so vsled energičnega nastopa naših oblasti in prebivalstva samega pobegnile sedaj v albansko gorovje, kjer hočejo čakati zopet na boljše čase, ki pa se jim seveda nikdar več ne povrnejo.

n. Ruski zdravniki-begunci, ki se nahajajo sedaj v Carigradu, so zaprosili našo vlado, da jim dovoli vstop v službo v naši kraljevini.

n. Čehoslovaški akademiki nameravajo v kratkem napraviti večje študijsko potovanje po naši državi, da se ožje seznanijo z našim narodom.

n. 300 milijonov kron je zapustil, kakor poročajo ameriški listi, Fran Šorgo iz Milne v Dalmaciji, ki je pred kratkim umrl v državi Čile v Južni Ameriki, svoji rodni vasi. Ker šteje občina komaj 3000 prebivalcev, pride lahko na vsako rodbino milijon kron. Srečna vas, samo ako so poročila resnična.

n. Veliki gozdni požari so divjali te dni v zasedenem ozemlju, v neposredni bližini Trsta. Zlasti hud požar je bil med Sv. Križem in Trstom, kjer je bilo okoli 18.000 m² gozda v ognju. Gorelo je tudi po gozdičih nad Barkovljami in pod Opčino.

n. Žrtev zavrtnega napada. V mariborski bolnišnici je umrl v ponedeljek bivši odvetnik v Pliberku na Koroškem, dr. Viktor Sušnik. Podlegel je po dolgem zdravljenju ranam, katere mu je prizadejal neki nemški železničar, ki se je potem, kakor smo že svoječasno poročali, obesil.

n. Ludovik Ganghofer, znani nemški pisatelj, je umrl te dni v starosti 65 let. Zadel ga je mrtvoud.

Zadnje vesti.

Italijanski klerikalci proti Jugoslovanom.

LDU *Reka*, 27. julija. Reška sekcija italijanske ljudske stranke je sklenila resolucijo, ki je v glavnem naperjena proti hrvatskim podjetjem in kapitalu na Reki. Resolucija se glasi: Reška sekcija italijanske ljudske stranke konstatira, da je skoro vsa industrija mesta v rokah tujega kapitala (v rokah Hrvatov in Madžarov). Ti se ne omejujejo samo na to, da bi rešili samo gospodarske funkcije, ampak izkoriščajo sedanje stanje ter igrajo veliko politično vlogo, ki je naperjena proti aspiracijam meščanstva Reke. Italijanska ljudska stranka uvideva, da je prepotrebno, da se tujemu kapitalu onemogoči vršiti na Reki kate-

rokoli politično vlogo. Zahteva, da odgovorni organi (Consiglio Nazionale, poveljništvo mesta) ukrenejo potrebno, da se odredi nacionalizacija vse industrije. Dokler se to ne izvde, zahteva italijanska ljudska stranka, da se provizorno podvrže vladikatom vsa industrija, ki ni italijanska in vse banke, ki nimajo svojih sedežev na Reki ali kakera drugem italijanskem mestu.

Nemški napad na Slovence.

LDU *Slovenjgradec*, 26. julija. Narodni svet v Labodu je sporočil telefonično, da se je dne 25. t. m. zvečer vrnilo 200 Slovencev manifestantov s protestnega shoda v Velikoveu. Med vožnjo je bil na vlak poskušen atentat pri Grabštajnu, kjer je bila na najopasnejšem kraju, ob prepadu v Dravo, položena na tir lesena ovira. Strojvodja je nakano pravočasno opazil in vlak ustavil. V Labodu so aretirali pet oseb, ki jih bodo prepekljali na sodišče v Slovenjgradu. Ena teh oseb je baje krivdo že priznala, druga je pobegnila v Avstrijo.

Politika novega poljskega kabineta.

Varšava, 27. julija. (Izv. por. „Domovine“.) Novi poljski kabinet, ki je bil sestavljen pod vtašom dogodkov na fronti, je izrecno koalicijski. V vladi so zastopane vse stranke: od zmerne desnice do najskrajnejše levice, razen skrajnih nacionalistov pod vodstvom Romana Dmowskega, ki je izstopil tudi iz brambnega sveta. Vodja socialistov Daszynski je postal podpredsednik kabineta, dejanski pa se smatra kot pravi vodja vlade in to ne samo zaradi njegove politične sposobnosti, ampak pred vsem zaradi vloge, ki jo igra v brambnem svetu, ki odločuje o miru in vojni. Sicer pa je tudi Daszynski vezan na sklepe svoje stranke, ki zahteva priključenje vseh onih ozemelj Poljski, kjer to zahteva prebivalstvo. Daszynski sam je izjavil, da na kak odstop Vilne in Vzhodne Galicije ni niti misliti. S tem so precej jasno začrtane smernice poljske politike pri mirovni pogodjanjih z Rusijo, za katera je določen v prvi vrsti Daszynski.

Klerikalci povsod enaki.

Praga, 27. julija. (Izv. por. „Domovine“.) „Narodni Listi“ priobčujejo razgovor s čehoslovaškim ministrom za Slovaško, dr. Dererjem, ki je izjavil med drugim: Prva gospodarska kriza na Slovaškem je že premagana. V splošnem se lahko trdi, da se je proti oddaji žita delovalo večinoma le v onih občinah, kjer so v večini klerikalci, ali pa, kjer so agitirali proti oddaji madžarski krščanski socijalci. Država bo razširila preko sod tudi za slučajne tihotapskega izvažanja.

Kar se tiče odnošajev z Rusijo, je minister naglašal, da je dolžnost Čehov, da pomagajo Rusiji, od katere potrebujejo kmetijskih pridelkov, dočim ji zamorejo sami nuditi industrijske izdelke.

Francozi zasedli Damask.

Pariz, 27. julija (Izv. por. „Domovine“.) Francoske čete so dne 25. t. m. zasedle glavno mesto Sirije, Damask. Druge kolone prodirajo proti Alepu. Anglija je prepustila Francozom v Siriji popolnoma proste roke.

Iščem deklico, 12 do 14 let staro, ki je izgubila v vojni očeta. Znati mora pisati in brati, ker jo potrebujem v trgovini. V slučaju, da bo pridna in zvesta, jo vzamem po teku leta za svojo. **Kobal Jožef,** trgovec v Strahomeru št. 2, pošta Ig-Studenec pri Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerva okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. — Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in ziro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Prevzema: Borzne naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Daje predjme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Telefon št. 257.